

9 SAMENWERKING EN PARTICIPATIE

9.1 PARTICIPATIE OMGEVING VERKENNINGSFASE

9.1.1 INLEIDING

In de Omgevingswet zijn regels opgenomen hoe participatie bij het projectbesluit te borgen. Het doel van de participatie is om alle belanghebbenden en belangstellenden de gelegenheid te bieden om betrokken te worden bij de totstandkoming van het projectbesluit om zo uiteindelijk het best mogelijke plan te realiseren. Het participatietraject is in het participatie- en communicatieplan uitgewerkt.

Dat is de leidraad geweest om participatie binnen dit project uit te voeren. De beschreven activiteiten zijn uitgevoerd. Waar nodig heeft Waterschap Limburg aanvullende bijeenkomsten georganiseerd of informatie verstrekt. Met alle bijeenkomsten en werkgroepen hebben belanghebbenden de gelegenheid gekregen betrokken te worden bij de totstandkoming van het projectbesluit. Waterschap Limburg heeft geprobeerd hun wensen waar mogelijk mee te nemen in het ontwerp om zo aan de belangen tegemoet te komen. Daarmee is het doel van participatie behaald.

Hieronder is beschreven hoe de participatie in de verkenningfase is verlopen. Daarbij wordt eerst ingegaan op de wijze van participatie en daarna volgt een beschrijving van de wijzigingen in het ontwerp als resultaat van de participatie.

9.1.2 WIJZE VAN PARTICIPATIE

Vanaf de start van de verkenning is samen met de omgeving, waaronder inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van belangenverenigingen uit het gebied toegewerkt naar een voorkeursalternatief. Het gebied, de opgave, kansen en knelpunten zijn verkend en kansrijke oplossingen zijn uitgewerkt.

- Hiervoor is waterschap Limburg in het najaar van 2016 gestart met kansensessies met de omgeving. Toen is het omgevingsproces gestart: met open vizier om de omgeving en het gebied te leren kennen, wat zijn de mooie en de lelijke plekken, wat zijn kansen, waar moeten we rekening mee houden. Deelnemers (inwoners, ondernemers, belangenverenigingen) zijn voor deze sessies gevraagd in afstemming met gemeente Maasgouw.
- In januari 2017 was een eerste informatiebijeenkomst voor alle inwoners van Thorn en Wessem. Hierin zijn de opgaven, wat er staat te gebeuren, hoe de omgeving wordt meegenomen en kan participeren, en wat de planning op hoofdlijnen is, gecommuniceerd.
- Er zijn tot en met begin 2021 diverse omgevingswerkgroepen, ontwerpateliers en informatie-/inloopbijeenkomsten gehouden. Belangstellenden en belanghebbenden hebben ideeën, oplossingsrichtingen, initiatieven en aandachtspunten kunnen inbrengen.
- Ook werden er keukentafelgesprekken en (inloop)spreekuren gehouden en was het project bereikbaar via website, email en telefoon.
- Begin juli 2019 hebben bestuurders uit de regio een regionale voorzet voor vier van de zes systeemmaatregelen waaronder Thorn - Wessem opgesteld en aangeboden aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat;
- Op 11 juli 2019 bezocht de minister het gebied en ging in gesprek met betrokkenen over de impact van de systeemmaatregelen waaronder ook van Thorn - Wessem;

- In juni 2020 heeft de minister een besluit genomen over de systeemmaatregel Thorn – Wessem. Het gebied wordt beter beschermd met een stevige dijk en het gebied tussen Thorn en Wessem krijgt een waterbergende functie bij specifieke extreme piekafvoeren. De dijk wordt zo gebouwd dat alleen in het uitzonderlijke geval van specifieke extreme piekafvoeren, water over de dijk kan stromen.
- In maart 2021 is het voorkeursalternatief vastgesteld, met uitzondering van type kering bij de Maasboulevard. Het waterschap heeft weliswaar aangegeven dat haar voorkeur uitgaat naar een vaste kering, maar dat waterschap gezien de vele zienswijzen heeft gekozen voor een tussenstap: een verdiepingsslag. In de Nota Voorkeursalternatief is daarom opgenomen dat de in de verkenning onderzochte alternatieven, en mogelijke combinaties ervan, in de planuitwerkingsfase eerst meer in detail worden uitgewerkt. De uitwerking van de keuze ‘vaste kering met ophogen maaiveld’ is vergeleken met de voorkeur van de omgeving van een zelfsluitende kering. Dit proces is in nauwe samenwerking met de gemeente en inwoners verder vormgegeven in drie verdiepingsbijeenkomsten.
- Het geheel van de resultaten en de conclusie zijn tijdens een Informatiebijeenkomst in april 2022 gedeeld.

Op basis hiervan heeft het dagelijks bestuur van Waterschap Limburg in mei 2022 opnieuw haar voorkeur voor een vaste kering bepaald. De vaste kering vormt daarmee de basis voor het vervolg van de planuitwerkingsfase.

Vanwege de coronapandemie zijn een aantal bijeenkomsten niet fysiek doorgegaan, maar zijn alternatieve, online sessies gehouden of zijn bijeenkomsten doorgeschoven zoals die van verdiepingsslag Maasboulevard. Het project was te allen tijde bereikbaar voor suggesties en vragen.

9.1.3 RESULTAAT PARTICIPATIE

In dit hoofdstuk worden de zienswijzen toegelicht uit de verkenningsfase die hebben geleid tot een aanpassing van het ontwerp zoals beschreven in paragraaf 3.3 en 3.4.

In de loop der tijd zijn verschillende varianten van het tracé aan de stakeholders voorgelegd in informatieavonden en omgevingswerkgroepen. Dat heeft geleid tot het vastgestelde VKA. In de nota VKA is uitgewerkt wat het globale dijkontwerp per dijkzone is en hoe dit tot stand is gekomen. In de MER-fase 1 zijn de overgebleven alternatieven beoordeeld op doelbereik, haalbaarheid en kosten. Zie hiervoor de links in de voetnoot²⁹.

Tijdens de eerder beschreven bijeenkomsten zijn ook ontwerpgegevens opgehaald. Ook hebben stakeholders klantwensen naar voren gebracht. Waar mogelijk zijn deze meegenomen in het ontwerp. Het ontwerp is op verschillende punten aangepast om aan de wensen van de stakeholders tegemoet te komen. In paragraaf 3.3 is per dijkvak beschreven welke ontwerpafwijkingen en optimalisaties doorgevoerd zijn. Hieronder zijn per dijkvak de hoofdpunten benoemd.

Dijksectie 1

De nieuwe dijk in dijksectie 1 blijft hetzelfde tracé volgen ondanks mogelijke optimalisaties van een glooiend tracé ter plaatse van de aansluiting met België. In het VKA zijn optimalisaties weergegeven om het tracé glooiend in het landschap te laten landen en zo de “zaagtand” te eruit te halen. Voor deze variant is de medewerking van onder andere beide grondeigenaren noodzakelijk. Na herhaaldelijk overleg met de betrokken grondeigenaren is gebleken dat het niet haalbaar is om tot een voor alle partijen aanvaardbaar compromis te komen. Vervolgens is de afweging gemaakt om het huidige “zaagtand” tracé te optimaliseren door de scherpe knikken te verflauwen. In het algemeen zijn er weinig discussiepunten geweest ten aanzien van het volgen van het huidige profiel. Het vertrekpunt is het versterken van de huidige kering met inachtneming van zoveel mogelijk behoud van het winterbed.

²⁹ [Nota Voorkeursalternatief DT 79: Thorn-Wessem](#)
[MER Fase 1 dijktraject Thorn-Wessem Deel A](#)
[MER Fase 1 dijktraject Thorn-Wessem deel B](#)

Aan de westkant sluit de dijk aan op België waar de Koningsteendam is gelegen. Op basis van zorgen in de omgeving over mogelijk falen van de Koningsteendam is onderzocht en besloten dat een deel van de primaire kering extra opgehoogd wordt.

Aan het eind van dijksectie 1 bestaan plannen voor een toekomstige hotelontwikkeling. Met deze stakeholder zijn en worden de benodigde gesprekken gevoerd ten aanzien van de inpassing van dit hotel in relatie tot de te versterken kering. Hoe een en ander er in de eindsituatie uit komt te zien is op dit moment nog niet helder.

Dijksectie 2 en 3

Ter hoogte van dijksectie 2 en 3 zijn tijdens het ontwerpproces een aantal alternatieven onderzocht die om verschillende redenen op voorhand niet als redelijkerwijs in beschouwing werden gezien. Dit omvatte een kering rondom Groeskamp en om de Prins Mauritshaven. Groeskamp blijkt hoog genoeg te liggen voor het initiatief van een recreatiepark. Het binnendijks brengen van de Prins Mauritshaven is niet opportuun gelet op de huidige buitendijkse status en de kosten om het bedrijventerrein binnendijks te versterken.

Dijksectie 4

Inpassingsvarianten en adaptieve strategie Maasboulevard

In 2021 is het voorkeursalternatief, met uitzondering van dijksectie 4 langs de Maasboulevard vastgesteld door het dagelijks bestuur van het Waterschap. In mei 2022 heeft het dagelijks bestuur van Waterschap Limburg, na een verdiepingsslag, het type kering aan de Maasboulevard in Wessem vastgesteld. Tijdens de verdiepingsslag, met gemeente en inwoners, is de uitwerking van de keuze 'ophogen maaiveld' vergeleken met de voorkeur van de omgeving voor een zelfsluitende kering. Er is destijds gekozen voor een vaste kering. Argumenten voor deze keuze betreft o.a. de betrouwbaarheid van een harde kering; een harde kering geeft de minste kans op faalmechanismen. Daarnaast zijn ook de bijbehorende kosten voor beide inpassingsvarianten tegen elkaar afgewogen. Dorpsraad Wessem en andere bewoners strijden desondanks voor een zelfsluitende kering, o.a. vanwege de hoogteopgave van de kademuur.

De hoogteopgave van de waterkering is in de planstudie geoptimaliseerd te onderzoeken of een adaptieve strategie kan bijdragen aan het reduceren van de hoogteopgave. Dit heeft geleid tot een mogelijkheid voor een kortere ontwerplevensduur voor dijksectie 4 (harde kering Maasboulevard) van 50 jaar (gelijk aan ontwerplevensduur groene dijken in dijksecties 1 t/m 3) in plaats van de standaard ontwerplevensduur van 100 jaar voor een harde kering.

In het meest zuidelijke deel van dijksectie 4 (tussen de huidige locatie van de uitstroom Thornerbeek en Gasterie De Knip) wordt het binnendijkse maaiveld ca. 0,50 m opgehoogd, zodat het hoogteverschil tussen bovenkant waterkering en maaiveld achter de kering maximaal 1,10 m bedraagt. Op deze manier geeft Waterschap Limburg invulling aan de wens van de omgeving om de kademuur zo laag mogelijk te houden. In november 2024 hebben twee informatiemomenten plaatsgevonden waar o.a. de mening gevraagd is van bewoners over diverse inpassingsvarianten van de Maasboulevard. Hierbij valt te denken aan het ophogen van de kademuur voor 50 of 100 jaar, materiaalkeuze, zitelementen, een ommetje langs het water. De input van de omgeving wordt voorgelegd aan de Stuurgroep waarna zij een besluit neemt wat wel en geen doorgang vindt.

Aan het eind van dijksectie 4 is Café-Maasterras 't Veerhuis en restaurant Pont gelegen. Op dit moment valt deze locatie nog buiten de bestaande primaire waterkering die direct ten zuidwesten van het terras eindigt. Om hier tot een gedegen inpassing van de kering te komen worden diverse belangen tegen elkaar afgewogen, waaronder rivierkundige effecten, klantwensen van de eigenaar, beleidskaders van zowel het waterschap en Rijkswaterstaat.

Dijksectie 5

Het tracé van de verholen kering is gewijzigd ten opzichte van het VKA. In het VKA was een verholen kering volledig onder de A2 opgenomen, waardoor er verschillende maatregelen nodig waren om de onderdoorgangen onder de A2 waterveilig te maken. Daarnaast liggen er veel grote gasleidingen naast de A2 waarvoor ook maatregelen nodig waren

om te voorkomen dat deze gasleidingen een negatieve invloed op het waterkerend vermogen van de verholten kering zouden hebben.

In de VO-fase is daarom een nieuw tracé onderzocht over de bestaande wegen A2, Panheelderweg en Sluisweg. In het ontwerp rapport Dijk is aangetoond dat in dit tracé sprake is van grondlichamen waaronder met voldoende omvang (hoogte en sterkte) om hieronder een verholten kering te kunnen vaststellen zonder dat er fysieke maatregelen nodig zijn. De enige fysieke maatregelen die binnen dijksectie 5 nog overblijven zijn:

- Het dempen van de Panheelderbeek tussen de A2 en de weg Aan het Kanaal zoals weergegeven in Figuur 3-7 en het saneren van de laatste syfon onder de weg Aan het Kanaal en het kanaal Wessem – Nederweert.
- Het plaatsen van een afsluiter bij de verbinding van de Baarstraatlossing aan het kanaal Wessem – Nederweert.

Door deze tracéwijziging van de verholten kering in dijksectie 5 zijn geen maatregelen nodig bij de onderdoorgangen van de A2 en zijn geen maatregelen nodig bij de aanwezige gasleidingen.

Dit heeft een positieve impact op de ruimtelijke kwaliteit en ecologische waarden (o.a. behoud dassenburcht) in het gebied en maakt de dijkversterking eenvoudiger, goedkoper en duurzamer.

Beektracé Thornerbeek

Om te komen tot het voorlopig ontwerp van de beekherstelopgave zijn diverse beekvarianten beschouwd in de verkenningsfase. Beekvariant 4, het omleggen van de beek ten westen van de dakpannenfabriek door het open landschap, langs het Meggelveld, en aansluiten op de benedenloop Panheelderbeek (inclusief verwijderen sifon Kanaal Wessem-Nederweert), is de variant die nu uitgewerkt is tot voorlopig ontwerp.

Daarnaast hebben diverse overige belangen meegewogen in de keuze voor dit tracé. Vanaf de zomer 2024 zijn de betrokken stakeholders gesproken en zijn de klantwensen en gebiedskennis opgehaald; oorspronkelijke laagtes zijn zoveel als mogelijk opgezocht in het gebied, er is rekening gehouden cultuurhistorische waarden in het gebied waardoor het tracé iets opgeschoven is. De beek wordt zoveel als mogelijk tegen de weg aangelegd, zodat het eventuele restant van de benodigde percelen het meest efficiënt ingezet worden voor de perceeleigenaren.

Waterschap Limburg heeft 25 meter benodigd om de beek volgens de beekdalbrede benadering aan te kunnen leggen, maar er is een ambitie voor een 50 meter brede strook. Dit zodat er natuurontwikkeling kan plaatsvinden en dat er meer ruimte ontstaat voor inundatie. Het invullen van deze ambitie is onder andere afhankelijk van de bereidwilligheid tot verkoop van de perceeleigenaren. Indien perceeleigenaren willen meewerken aan deze 50 meter ambitie en hierdoor een dusdanig klein perceel overhouden, is het waterschap genegen deze resttroken over te nemen. In hoeverre de beek op een 25 of 50 meter brede strook aangelegd gaat worden, is op dit moment nog niet helder.

In de oorspronkelijke plannen zou het waterschap het groot onderhoud langs de Panheelderbeek meenemen in dit project. Hiervan is inmiddels besloten dat dit deel losgekoppeld wordt en als apart project door het waterschap opgepakt wordt.

Deeltraject C

Aangepast tracé Thornerbeek langs het Meggelveld

Ter hoogte van het tracé bij Meggelveld is bij voorkeur van een grondeigenaar het tracé aangepast. De betrokken eigenaar betreft een grindbedrijf/gebiedsontwikkelaar. Het oorspronkelijke tracé doorkruiste een gebied waar een voorgenomen uitbreiding van kleiwinning voorzien is. In overleg met deze grondeigenaar, gemeente Maasgouw en gevoerde keukentafelgesprekken met overige stakeholders is het tracé ter hoogte van Meggelveld aangepast.

Figuur 9-1 Het VKA versus de door de inspreker voorgestelde alternatieven (bron: Schetsboek Meggelveld).

Meekoppelkansen

Naast de al genoemde punten is een aantal meekoppelkansen naar voren gebracht in gesprekken met stakeholders. Deze worden nader beschreven in paragraaf 2.6.

De meekoppelkansen t.a.v. de dijk zijn in de ontwerpen steeds gescheiden gehouden van de opgave van de dijkversterking. Bij het onderdeel Dijkversterking Thorn-Wessem zijn twee meekoppelkansen in het traject.

1. Extra ontsluiting Waage Naak. Aan de zuidkant van de Waage Naak is de gemeente Maasgouw voornemens om een extra ontsluiting te realiseren. Dit ten behoeve van het scheiden van verkeer voor het bedrijventerrein en het recreatieverkeer. De gemeente heeft de extra kosten voor de nieuwe dijkovergang reeds in de gemeentelijke begroting gereserveerd.
2. Fietsen op de dijk ter hoogte van de Waage Naak/dijksectie 3. De kosten zijn reeds door de gemeente Maasgouw gereserveerd in de begroting en staan vast.

In de loop van het project hebben een aantal keukentafelgesprekken plaatsgevonden. Waar mogelijk zijn de ingebrachte wensen meegenomen in het ontwerp zoals hierboven beschreven. Na het honoreringsproces is aan de stakeholders teruggekoppeld of en hoe hun wensen zijn meegenomen of waarom deze niet zijn gehonoreerd.

In het kader van participatie is op diverse momenten advies ingewonnen. Zo is bij diverse bijeenkomsten advies gevraagd aan de landschapsarchitecten om diverse voorstellen uit te werken. Ook is advies gevraagd aan het Q-team. In het kader van borging van ruimtelijke kwaliteit kunnen ze gevraagd en ongevraagd advies geven. Zo is er bijvoorbeeld advies gevraagd over het behoud van het cultuurhistorisch karakter van de Maasboulevard in relatie tot de vaste kering.

9.2 PARTICIPATIE OMGEVING PLANSTUDIEFASE

9.2.1 WIJZE VAN PARTICIPATIE

Het doel van de participatie is om alle belanghebbenden en belangstellenden de gelegenheid te bieden om betrokken te worden bij de totstandkoming van het Projectbesluit om zo uiteindelijk het best mogelijke plan te realiseren. Het participatietraject is in het participatie- en communicatieplan uitgewerkt³⁰.

De stakeholders zijn bepaald overeenkomstig de beschrijving in het participatie- en communicatieplan. Allereerst is geanalyseerd welke gebieden mogelijk geraakt worden door de dijkverbetering. Stakeholders in dit project variëren van inwoners en lokale bedrijven tot gemeentelijke en provinciale overheden, milieuorganisaties en waterbeheerinstanties. Door een goede afstemming en communicatie met deze diverse groepen kan het project niet alleen succesvol worden

³⁰ [Participatie en communicatieplan planuitwerkingsfase Thorn-Wessem.pdf \(waterschaplimburg.nl\)](#)

uitgevoerd, maar ook breed gedragen worden. Dit hoofdstuk behandelt hoe het participatieproces is ingericht. Het doel is een transparante, inclusieve en zorgvuldige benadering, waarbij zowel de technische als sociale aspecten van de dijkversterking optimaal worden afgestemd op de behoeften en verwachtingen van alle betrokkenen.

De meeste informatiemomenten waren ruim opgezet zodat iedereen de mogelijkheid had om aan te sluiten. De uitnodiging werd zowel per mail, telefonisch, via de nieuwsbrief, via de website van het waterschap gedeeld. Ook door de gemeente Maasgouw werd hierover gecommuniceerd. Ook belangstellenden die niet waren uitgenodigd, hadden de mogelijkheid om deel te nemen aan de informatiebijeenkomsten.

Daarnaast werden er omgevingswerkgroepen georganiseerd. In deze omgevingswerkgroepen bekeek/beoordeelde een geselecteerde groep stakeholders de voor die groep relevante zaken. Stakeholders konden zelf hun interesse hiervoor kenbaar maken. Waar nodig werden belangrijke vertegenwoordigers los benaderd om deel uit te maken van de (deel)omgevingswerkgroep.

Ook zijn er individueel of in kleiner comité gesprekken gevoerd zodat iedereen de kans kreeg zijn belangen te verhelderen en mee te geven.

LOGBOEK PLANUITWERKINGSFASE

Tabel 9-1 Logboek planuitwerkingsfase

21-02-2022	Verdiepingsbijeenkomst Maasboulevard	4G's, gemeente Maasgouw	Ingezoomd op verkeer en parkeren, ook conclusies sessie 1 cultuurhistorie meegenomen in ontwerp en ontwerpopgaven.
08-04-2022	Verdiepingsbijeenkomst Maasboulevard	4G's, gemeente	Ingezoomd op geoptimaliseerde varianten voor zuidelijk deel, de conclusie en voorbereiding totaal verhaal voor brede omgeving op 20 april.
20-04-2022	Informatieavond Maasboulevard	Bewoners, gemeente, Dorpsraad, Comité	Toelichting type kering Maasboulevard: harde kering met maaiveldophoging.
02-04-2024	Omgevingswerkgroep	Omgevingswerkgroep	Bijpraten over de stand van zaken en oprichten klankbordgroep.
21-05-2024	Gezamenlijk overleg ontwerpproces Maasboulevard Wessem	Gemeente, RWS, RCE, Provincie Limburg, Dorpsraad	Inhoudelijke sessie tav inpassing harde kering Maasboulevard Wessem
16-09-2024	Klankbordgroep	Klankbordgroep	Terugkoppeling op aanbesteding, voorlopig ontwerp dijkversterking en beekverlegging, proces toelichten opstarten klantgesprekken
01-10-2024	Inloopbijeenkomst	Bewoners	Toelichten van het voorlopig ontwerp dijkversterking en beekverlegging
13-11-2024	Gezamenlijk overleg ontwerpproces Maasboulevard Wessem	Gemeente, RWS, RCE, Provincie Limburg, Dorpsraad	Inhoudelijke sessie tav inpassing harde kering Maasboulevard Wessem
27-11-2024	Informatiemiddag- en avond Maasboulevard	Bewoners, Dorpsraad, gemeente	Inzicht geven in hoogte kademuur op diverse plekken en inzichtelijk maken op

			welke onderdelen de omgeving nog kan kiezen
Gepland			
Q4 2024 Q2 2025	Informatiebijeenkomst MER Effectstudies, enquête Maasboulevard, beekdalbrede benadering	Bewoners, gemeente	Bevindingen/effekten toelichten van de Milieu Effect Rapportage Rapportage effectstudies, resultaten van de enquête en hoe wordt de ambitie van de beekdalbrede benadering ingezet
Q2 2025	Klankbordgroep voorafgaande aan stuurgroep	Klankbordgroep	De voorkeuren van de omgeving op bepaalde accenten van de Maasboulevard worden ter besluitvorming voorgelegd aan de Stuurgroep. Voorafgaand de conclusies van de enquête delen met de klankbordgroep.
Q3/Q4 2025	Infoavond definitief ontwerp	Bewoners	Toelichting geven op het definitief ontwerp van zowel de beek als de dijk
Q3 2025	Infoavond ontwerp projectbesluit	Bewoners	Toelichting geven op projectbesluit en ondersteunen bij het indienen van een zienswijze.

De verslagen van deze bijeenkomsten zijn terug te vinden op de website via de link in de voetnoot³¹.

Naast bovenvermelde participatiemomenten hebben ook diverse keukentafelgesprekken plaatsgevonden, waarin de wensen van de bewoners zijn opgehaald. Daarnaast is maandelijks vanuit het HWBP een nieuwsbrief verstuurd naar geïnteresseerden, waarbij met regelmaat ook project Thorn-Wessem aan de orde kwam. Het staat voor iedereen open zich hierop te abonneren. Ook is het minnelijk verwervingsproces gaan lopen na het vaststellen van het ruimtebeslag.

9.2.2 RESULTAAT PARTICIPATIE

Hier wordt beschreven gedurende welke periode het ontwerp-projectbesluit en het voor dit besluit opgestelde MER ter inzage zijn gelegd. De ingebrachte zienswijzen worden van een reactie voorzien. Hiervoor wordt in de meeste gevallen – zeker als het om veel zienswijzen gaat – een Nota van Antwoord opgesteld.

Zowel op eigen initiatief (ambtshalve) als in reactie op naar voren gebrachte zienswijzen kunnen zowel in de tekst van het projectbesluit als in de toelichting wijzigingen worden doorgevoerd.

Een overzicht van de belangrijkste wijzigingen en aanvullingen kunnen in een aparte bijlage van de toelichting of in de toelichting zelf (als de wijzigingen en aanvullingen niet talrijk zijn) worden opgenomen. Een alternatief is om dit overzicht in de Nota van Antwoord op te nemen.

Hieronder een overzicht van de resultaten van participatie in de planuitwerkingsfase voor zowel het dijk- als beek tracé:

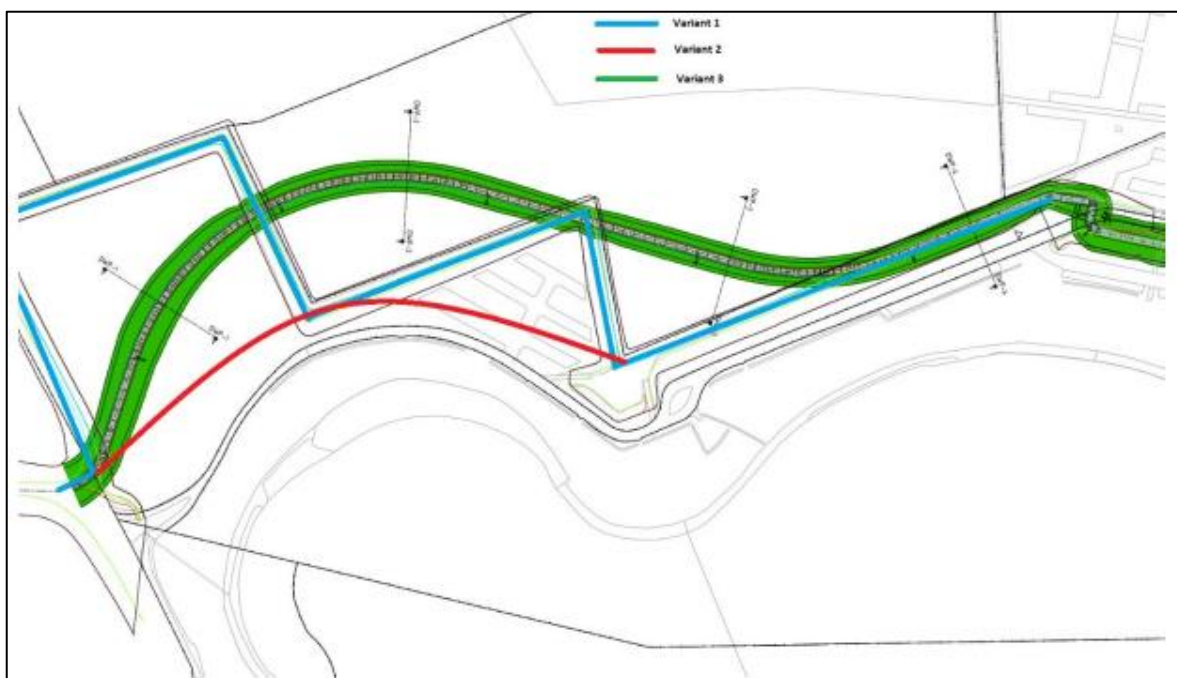
- Vervallen optimalisatie ‘rechtstrekken van de knikken’ (dijkopgave)

³¹ [Dijkversterking Thorn-Wessem - documenten - Waterschap Limburg](#)

- Uitgestelde besluitvorming 'harde kering Maasboulevard' (dijkopgave)
- Verleggen beektrace thv Erkesteeg (beekopgave)
- Maatwerkoplossing Veerhuis (dijkopgave)

VERVALLEN OPTIMALISATIE 'RECHTTREKKEN VAN DE KNIKKEN'

In de Nota Voorkeursalternatief wordt het plaatselijk rechte trekken van de dijk ("knikken eruit halen") als een landschappelijke optimalisatie genoemd om zo een duidelijkere lijn in het landschap te creëren. Deze optimalisatie is tijdens de 2^e ontwerploep besproken met de betrokken grondeigenaren op wiens percelen deze ingreep speelt. Tijdens deze overleggen zijn de eigenaren gepolst hoe zij aankijken tegen het eventueel rechte trekken van de dijk waarbij verschillende inpassingsvarianten zijn overlegd.

Figuur 9-2 De onderzochte inpassingsvarianten voor het 'rechte trekken van de knikken' (de blauwe variant is de huidige ligging)

Uit de keukentafelgesprekken blijkt dat deze verschillende inpassingsvarianten tot uiteenlopende bezwaren leiden:

- De rode inpassingsvariant (variant 2) valt grotendeels samen met de geplande uitbreiding van de dagrecreatie (zoals ook vastgelegd in het onherroepelijk bestemmingsplan Thorn). Deze variant is in de verkenningsfase ook afgefallen vanwege de negatieve impact op bergend vermogen van de rivier.
- De groene inpassingsvariant (variant 3) zou voor de betrokken eigenaren acceptabel kunnen zijn wanneer dit ook wordt uitgevoerd in combinatie met het herbestemmen van natuur naar (dag)recreatie. Het tracé van deze variant doorsnijdt echter een natuurgebied dat onderdeel is van het Natuurnetwerk Limburg³² en ook het gebied dat dat zou moeten worden omgezet is hier onderdeel van. In het MER Fase 1 is eerder al geconcludeerd dat aantasting hiervan bij voorkeur vermeden dient te worden tenzij dit niet anders kan, omdat er sprake is van zwaarwegende argumenten (zoals het borgen van hoogwaterveiligheid) en het verlies aan natuurgebied kan worden gecompenseerd, bij voorkeur in het projectgebied zelf.

³² <https://data.overheid.nl/dataset/8095-natuurnetwerk-nederland>

Overweging(en)

Voorgesteld is om het ‘rechtstrekken’ niet verder te onderzoeken en uit te blijven gaan van de bestaande ligging van de dijk op basis van de volgende overwegingen:

- Het voorkeursalternatief is tot stand gekomen op basis van een zorgvuldige afweging waarbij gebruik is gemaakt van de informatie uit het MER Fase 1 en het participatieproces. De effecten van de inpassingsvarianten 2 en 3 komen grotendeels overeen met de effecten van de eerder in de verkenningsfase afgevalen inpassingsvarianten 1D en 1B.

Figuur 9-3: De eerder in de verkenningsfase onderzochte inpassingsvarianten in dijksectie 1.

- Het gebrek aan draagvlak voor variant 2 en de impact van variant 3 op de bestaande natuurwaarden.
- Versterking van de dijk op de huidige ligging de minste impact heeft.

Omwille van beheer en onderhoud zijn de scherpe hoeken in het dijktracé waar mogelijk wel enigszins afgerond.

UITGESTELDE BESLUITVORMING ‘HARDE KERING MAASBOULEVARD’

In 2021 is het voorkeursalternatief vastgesteld. De keuze voor het type harde kering is daarbij nog open gelaten (zie ook paragraaf 3.1). Mede naar aanleiding van de zienswijzen is destijds besloten om verschillende opties nader uit te werken in de planuitwerkingsfase. Tijdens deze verdiepingsslag, met gemeente en inwoners, is de uitwerking van de keuze ‘ophogen maaiveld’ vergeleken met de voorkeur van de omgeving voor een zelfsluitende kering. Daarbij is specifiek gekeken naar de volgende onderwerpen

1. De cultuurhistorische kwaliteit van Wessem, de achtergrond van het Rijksbeschermd dorpsgezicht;
2. De hoogte opgave;
3. De integraliteit met verkeer en parkeren;
4. De ruimtelijke inpassing en gelijkwaardig vergelijk van de twee type keringen (zelfsluitend en permanent).

Ad 1.

Samen met vertegenwoordigers van het Comité Behoud Historisch Aanzicht Wessem, Dorpsraad en (erfgoed)deskundigen van de gemeente, is preciezer gekeken naar de historische kwaliteiten in relatie tot de dijkversterkingsopgave. De uitkomst van deze verdiepingsslag is dat de zogenaamde historische Vicusstructuur bestaande uit lange parallelle wegen en daar haaks op staande kleinere straten en stegen die uitkomen bij de Maas, een

belangrijke grondslag is geweest voor de aanwijzing van Wessem als beschermd dorpsgezicht³³. Deze Vicusstructuur is nog herkenbaar aanwezig; het huidige ruimtelijk karakter van de kern van Wessem wordt nog voor een belangrijk deel bepaald door het middeleeuws stratenplan en het overwegend historische bebouwingsbeeld. Met name de kerksituatie, de Steenweg en de Markt spelen een ruimtelijk structurerende en beeldbepalende rol. In de historische situatie was het zuidelijk deel van de Maasboulevard gerelateerd aan de beekmonding, het noordelijk deel aan de Maas.

Naar oordeel van de betrokken (erfgoed)deskundigen kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Het tracé van de kering (de Maasboulevard volgen) sluit aan bij de historische Vicusstructuur.
- Het terugbrengen van de beekmonding naar het zuidelijk deel van de Maasboulevard, nodig om te voldoen aan de KRW-doelstellingen, is een versterking op gebied van cultuurhistorie ten opzichte van de huidige situatie.
- Een permanente harde kering zoals voorgesteld (aanhelen maaiveld met een muurtje aflopend van 0,7 m tot 0,2 m) tast het beschermd dorpsgezicht niet wezenlijk aan.
- Op grond van cultuurhistorie is er geen reden om af te wijken van het waterkeringenbeleid van Waterschap Limburg.

Bovenstaande is in lijn met het advies van het Q-team HWBP Noordelijke Maasvallei (Q-team)³⁴:

Een zelfsluitende kering is een complexe en kostbare oplossing die in bijzondere gevallen overwogen kan worden. De toepassing ervan is gekoppeld aan situaties waar een reguliere kering zou leiden tot een onevenredig grote aantasting van bijzondere (historische) kwaliteiten, leefbaarheid en/of waardevolle openbare ruimte. In ons eerdere advies bij het VKA Thorn-Wessem (oktober 2020) hebben we aangegeven dat rond de Maasboulevard Wessem weliswaar sprake is van bijzondere kwaliteiten en kansen voor verbetering van de openbare ruimte maar dat een zelfsluitende kering daarvoor geen noodzakelijke voorwaarde is. In de resultaten van de verdere verdiepingsslag zien wij een bevestiging van deze conclusie.

Een zelfsluitende kering heeft als voordeel voor de aanwonenden dat er vanuit de woning (meer) zicht op de Maas is. In de huidige situatie is dit zicht echter al beperkt en de woningen bevinden zich op geruime afstand van de kering. De verdiepingsslag laat zien dat met aanpassingen van het grondwerk de hoogte van de vaste kering t.o.v. het maaiveld binnen acceptabele grenzen is te realiseren (tot 1,1m hoogte). Vanuit de openbare ruimte is het contact met de Maas daarmee op een goede manier te waarborgen. De lage muur belemmert het zicht vanaf de boulevard niet en vormt een prettige begeleiding van de route direct langs het water.

Dit laat onverlet dat het Q-team wel uitdagingen ziet in de inrichting van de Maasboulevard:

Samenvattend ziet het Q-team grote kansen voor een transformatie van de Maasboulevard tot een aantrekkelijke openbare ruimte aan de rivier voor zowel dorpsbewoners als bezoekers, in combinatie met een nieuwe vaste kering. Een zelfsluitende kering is wellicht vanuit individueel belang aantrekkelijk vanwege beter zicht vanuit de woning, vanuit het collectieve belang van de Maasboulevard als openbare dorpsruimte biedt het in potentie minder kwaliteit dan de oplossing met vaste kering. We adviseren dan ook de vaste kering toe te passen, met de kanttekening dat het verzilveren van de hierboven benoemde kansen nog een nadere uitwerkingsslag vraagt. We adviseren dan ook de vaste kering toe te passen, met de kanttekening dat het verzilveren van de benoemde kansen nog een nadere uitwerkingsslag vraagt.

De wijze waarop hier invulling aan is gegeven is opgenomen in het Landschapsplan.

Ad 2.

De huidige kering betreft een muurtje van circa 30 centimeter hoog. Als onderdeel van de verdiepingsslag is gekeken naar mogelijke optimalisaties van de hoogte opgave. Dit heeft geresulteerd in een reductie van de hoogteopgave met ongeveer 20 cm. Ten opzichte van het maaiveld verloopt de hoogte opgave van 1,5 meter in het zuiden tot 0,2 meter in

³³ https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Beschermde_Gezichten/BG1536/

³⁴ Expertteam bestaande uit landschapsarchitecten en deskundigen op het gebied van cultuurhistorie die projecten van het HWBP adviseert op het gebied van landschappelijke inpassing en ruimtelijke kwaliteit.

het noorden. Met een geringe binnendijkse maaiveldverhoging van circa 0,4 meter op het zuidelijke deel kan over de gehele lengte een permanente kering lager dan 1,10 m worden ingepast.

Ad 3.

Veel zienswijzen hadden ook betrekking op de effecten van de herinrichting van de openbare ruimte op verkeer en parkeren. De dijkversterking was voor de gemeente Maasgouw mede aanleiding onderzoek te doen naar het mogelijk autoluw/-loos maken van de Maasboulevard om op die wijze tot een nieuwe inrichting van de Maasboulevard te komen met duidelijke structuren voor fietsen en wandelen en het parkeren buiten de boulevard op de zuidelijke en noordelijke koppen. Deze nieuwe inrichting is echter niet randvoorwaardelijk voor de keuze type kering. Inmiddels zijn de plannen voor het autoluw/-loos maken van de Maasboulevard voor onbepaalde tijd opgeschort.

Ad 4.

Voor wat betreft de ruimtelijke inpassing kunnen beide type keringen goed worden ingepast, waarbij in het advies van het Q-team wel wordt opgemerkt dat bij een zelfsluitende kering de vergroeningsmogelijkheden en een aantrekkelijke inrichting van de Maasboulevard veel beperkter zijn door de benodigde ruimte voor de constructie van de zelfsluitende kering en de situering hiervan tussen voet- en fietspad. De kansen voor een transformatie van de Maasboulevard worden door het Q-team ook hoger ingeschat met de toepassing van de vaste kering. Daarbij wordt wel aangegeven dat het maximaal effect te bereiken is combinatie met het autoluw/-loos maken van de Maasboulevard en de aanleg van de lage kade. Beide zijn nu niet aan de orde maar worden door de vaste kering ook niet onmogelijk gemaakt.

Bij een vergelijking van de beide type keringen komt duidelijk naar voren dat de dominante verschillen zijn te vinden op de aspecten beheer en toekomstvastheid, draagvlak en kosten en financierbaarheid. De voorkeur van de omgeving vanwege beter uitzicht bij een zelfsluitende kering weegt niet op tegen de hogere kosten en de beheerinspanningen voor het waterschap bij hoogwater. Het waterkeringenbeleid van Waterschap Limburg benoemt dat een permanente kering altijd de voorkeur heeft en dat alleen in uitzonderlijke gevallen mag worden afgeweken. De argumenten voor uitzonderingen die genoemd zijn, zijn hier niet van toepassing.

Tabel 9-2 Afwegingstabel type harde kering.

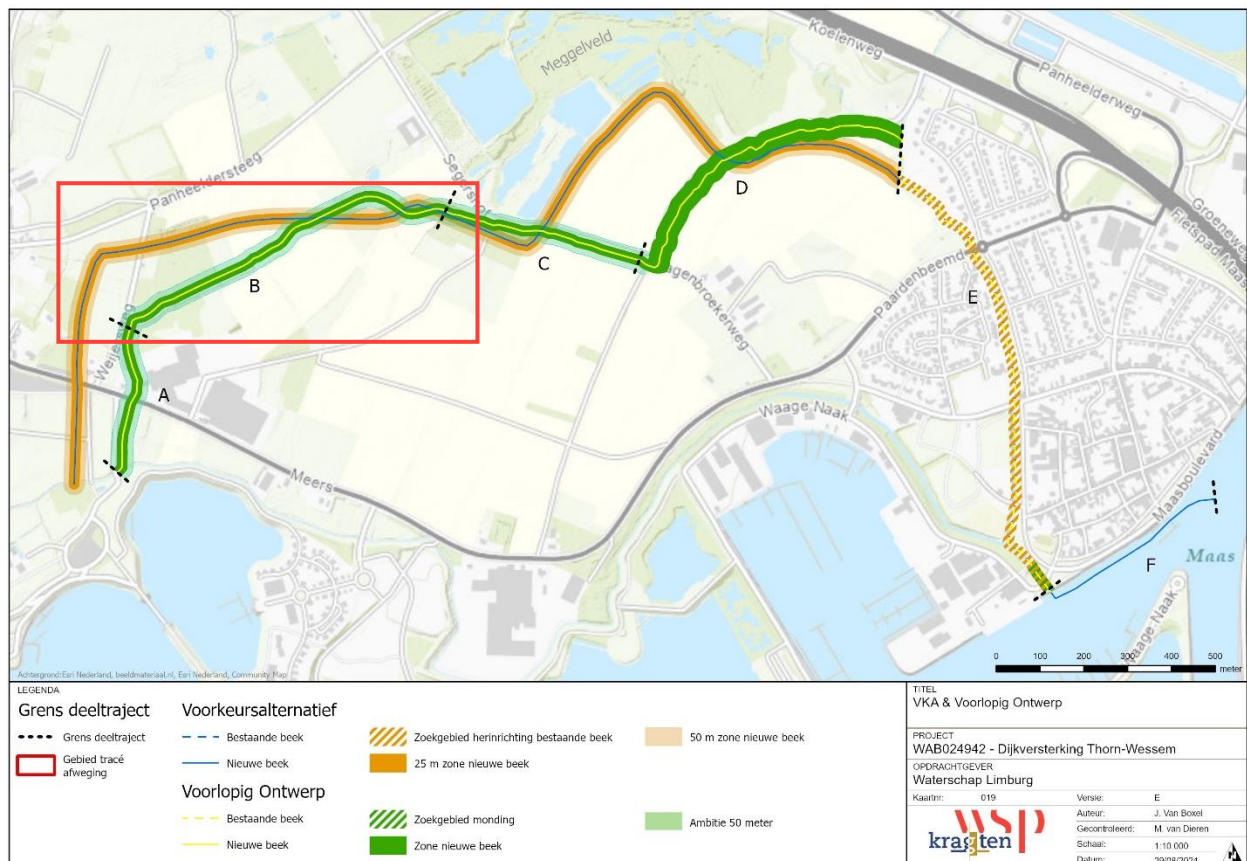
	Permanent		Zelfsluitend	
Hoogwater-veiligheid en techniek	0	Eenvoudige kering, voldoet aan de norm	0/-	Complexere kering voldoet aan de norm
Ruimte voor de Maas	+	Geeft extra ruimte aan de Maas, met behoud huidige oeverlijn	+	Geeft extra ruimte aan de Maas met behoud huidige oeverlijn
Beheer en toekomstvastheid	0	Kering en oever Beek	--	Kering en oever Beek (smaller pad)
Ruimtelijke kwaliteit	-	Minder zicht op Maaslandschap vanaf woningen Beekstraat (hogere muur)	+	Verbetering zicht op de Maas(huidige muurtje verdwijnt)
	+	Meer belevingskwaliteit boulevard (o.a. toename groenzone tussen Beekstraat en boulevard)	0	Geringe belevingskwaliteit boulevard(o.a. huidige groenzone onveranderd)
	+	Lage kade intensiever te gebruiken	-	Onderhoudspad lage kade niet intensief te gebruiken
	0	Huidige breedte zone tussen Beekstraat en insteek buitentalud blijft gehandhaafd	+	Kans talud/tribune
	+	Belevingskwaliteit door één type kering	-	Breedte zone tussen Beekstraat en insteek buitentalud neemt af
	0/-	Sluit aan op historische structuur	+	Belevingskwaliteit twee verschillende typen keringen
	+	Verkeer en parkeren	0	Sluit aan op historische structuur
	+		+	Verkeer en parkeren
Draagvlak	0/-		+	Omgeving wil zelfsluitend
Kosten en financierbaarheid	0		--	4,7 Mln duurder
			--	Wordt niet gesubsidieerd

Op basis van de verdiepingsslag en de vergelijking van de beide typen keringen heeft het dagelijks bestuur van het Waterschap Limburg in mei 2022 alsnog haar voorkeur uitgesproken voor een vaste kering als voorkeursalternatief met als belangrijkste argumenten:

1. de vaste kering past binnen vastgesteld beleid, er zijn geen argumenten om hiervan af te wijken;
2. de vaste kering heeft de voorkeur in het kader van beheer, onderhoud en toekomstvastheid;
3. de vaste kering doet geen afbreuk aan de Rijksbeschermde status;
4. de vaste kering kan ruimtelijk prima worden ingepast;
5. de vaste kering is de subsidiabele oplossing;
6. de vaste kering is conform het advies van het Q-team HWBP Noordelijke Maasvallei.

VERLEGGEN BEEKTRACE TER HOOGTE VAN ERKESTEEG

Het voorkeursalternatief gaat in dit deelgebied uit van een ligging van de beek die noordwaarts stroomt langs de Weijersweg en dan een oostwaartse bocht maakt richting Segersshof. Bij de verdere uitwerking en uit gesprekken met direct betrokkenen is gebleken dat het tracé is te optimaliseren wat heeft geleid tot een alternatieve inpassingsvariant, waarbij de beek ter hoogte van de Erkesteeg flauwer afbuigt naar het noordoosten (zie Figuur 9-4).

Figuur 9-4 Tracé van het voorkeursalternatief en de inpassingsvariant.

Beide varianten dragen in vergelijkbare mate bij aan de doelstellingen. De alternatieve inpassingsvariant voldoet echter beter aan de opgave voor ruimtelijke kwaliteit en heeft een kleinere impact op allerlei aspecten zoals landschap, archeologie en de woon- en leefomgeving. Het alternatieve tracé versterkt en benut historische structuren, grenzen en routes in het landschap en ontziet historische en landschappelijke waarden. In combinatie met de lagere voorziene investeringskosten leidt dit tot de voorkeur voor de inpassingsvariant als het tracé van de nieuw aan te leggen beek.

MAATWERKOPLOSSING VEERHUIS

Binnen dijksectie 4 is sprake van een maatwerklocatie. Deze locatie is het terras 't Veerhuis aan de Maasboulevard in Wessem. Op dit moment valt deze locatie nog buiten de bestaande primaire waterkering die direct ten zuidwesten van het terras eindigt. Onderdeel van deze maatwerklocatie zijn: Café-Maasterras 't Veerhuis, Restaurant Pont, B&B Pont en een sloepverhuur.

Het terras van Café-Maasterras 't Veerhuis zweeft in de huidige situatie boven de Maas. Dit terras bestaat uit een dek op palen, (zie Figuur 9-5). Daarnaast is er sprake van een kleiner terrasgedeelte van restaurant Pont met tafels bovenaan het talud richting de Maas (niet zwevend) (zie Figuur 9-6). Tussen deze twee terrassen loopt een trap naar beneden die uitkomt bij een drijvende steiger met bootjes van de sloepverhuur.

Figuur 9-5 Locatie Veerhuis in Wessem (bron: <https://veerhuiswessem.nl/>)

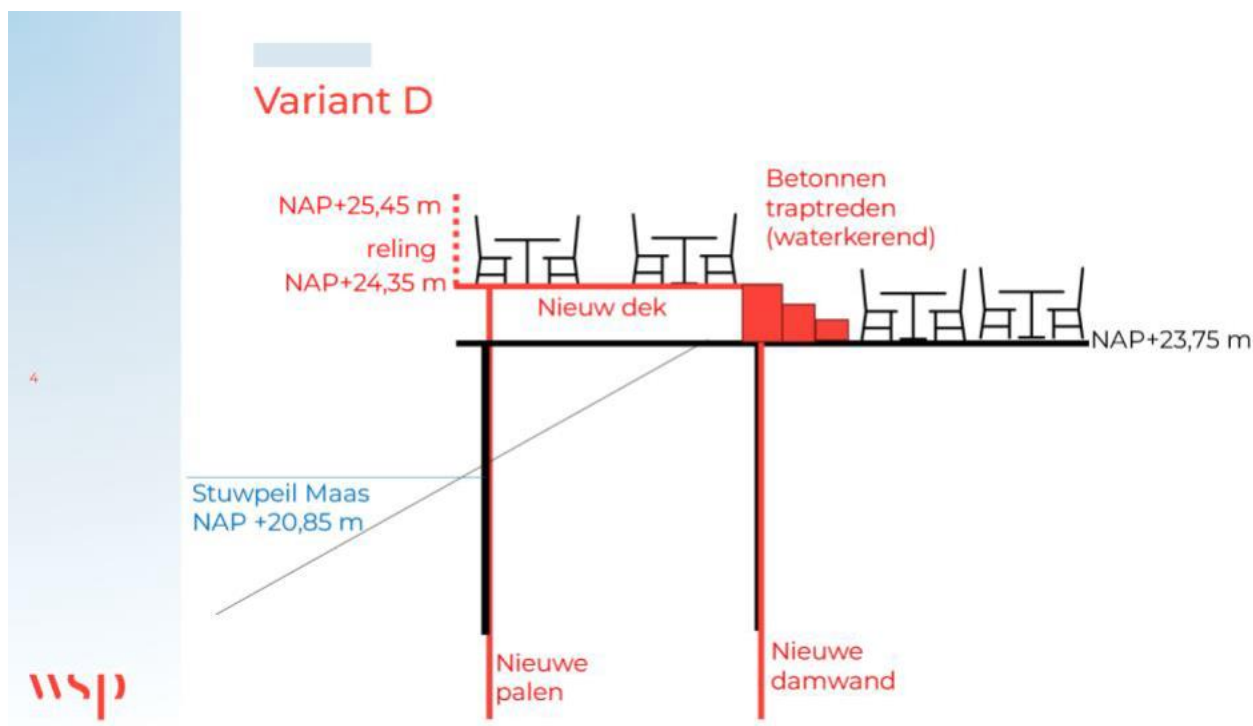

Figuur 9-6 Locatie Veerhuis in Wessem (bron: <https://maps.google.nl>)

Er spelen op deze locatie verschillende (deels tegenstrijdige) belangen van verschillende stakeholders:

- Eigenaar: behoud terras zonder hoogteverschillen en behoud karakter als “zwevend terras boven de Maas”
- Rijkswaterstaat: geen negatieve rivierkundige effecten; 't Veerhuis ligt op een locatie waar de Maas erg smal is en in de buitenbocht van de rivier waar de stroomsnelheden tijdens hoge afvoeren op de Maas met 2 – 2,5 m/s hoog zijn. Uit de rivierkundige berekening van de variant met een damwand rond het bestaande terras (in het rivierbed) volgt een opstuwingspiek van 1,1 mm, wat meer is dan is toegestaan. Dit maakt een maatregel met ruimtebeslag in het rivierbed (nagenoeg) onmogelijk.
- Beheerder WL: waterkering dient inspecteerbaar, beheerbaar, onderhoudbaar, in de toekomst uitbreidbaar te zijn en bij voorkeur vindt geen functie-combinatie plaats tussen de waterkering en bebouwing.

Voor deze maatwerklocatie zijn verschillende varianten opgesteld en tegen elkaar afgewogen door middel van een TOM. Op basis hiervan is Variant D (hoger terras op nieuwe palen) de voorkeursoplossing, zie Figuur 9-7:

Figuur 9-7 Variant D hoger terras op nieuwe palen

9.3 BETROKKEN OVERHEIDSPARTIJEN

Vanaf de start van de verkenning in 2016 zijn de verschillende overheden middels diverse overlegstructuren betrokken bij het project. Dit is als volgt vormgegeven:

- In de Ambtelijke Projectgroep (APG) heeft overleg plaatsgevonden met betrokken ambtelijke vertegenwoordiging voor het project Thorn - Wessem;
- Er was een periodiek overleg met de stuurgroep HWBP Noordelijke Maasvallei, waarbij Waterschap Limburg samenwerkt met partners als Rijkswaterstaat, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, provincie Limburg en alle Maasgemeenten. Hierin werd op hoofdlijnen ingezoomd op projecten waaronder ook project Thorn - Wessem.
- Aan het eind van de verkenningsfase van project Thorn - Wessem is de brede stuurgroep Noordelijke Maasvallei overgegaan tot Bestuurlijk Platform HWBP WL.
- Voor project Thorn - Wessem is een Bestuurlijk Overleg ingesteld dat de bestuurlijke richting geeft tijdens het proces en de besluitvorming voorbereidt. In het Bestuurlijk Overleg Thorn - Wessem hebben Waterschap Limburg, gemeente Maasgouw, provincie Limburg, Rijkswaterstaat en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat zitting.

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat: voornamelijk een rol als normsteller (Omgevingswet) en financier (HWBP) en in die zin ook mede-beslisser, maar is geen bevoegd gezag.

WL is initiatiefnemer voor de uitvoering van de versterkingsopgave in het beheerde gebied.

Bevoegd gezag: **Gedeputeerde Staten** → goedkeuringsbesluit, natuurvergunningen en coördinerend bevoegd gezag.

Stuurgroep Noordelijke Maasvallei: WL, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Rijkswaterstaat, de provincie Limburg en de gemeenten Beesel, Bergen, Leudal, Maasgouw, Peel en Maas, Roermond en Venlo.

Gemeente Maasgouw: betrokken als bevoegd gezag voor de bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen en als beheerder van de openbare ruimte van het dijktraject Thorn-Wessem.

Rijkswaterstaat Zuid-Nederland: betrokken als vergunningverlener en rivierbeheerder van de Maas en als toetser/adviseur bij het opstellen van het projectbesluit Omgevingswet